

عنوان مقاله:

بنیادهای نظری اندیشه تعالی در اندیشه سیاسی ایران معاصر رویکردی هستی شناسانه و معرفت شناسانه

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های سیاسی جهان اسلام، دوره 12، شماره 4 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 34

نویسندگان:

امیر اعتمادی بزرگ - *Ph.D. student of Political Science, Institute of Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran.*
(responsible Author)

یحیی فوزی - *Professor of the Department of Political Science, Institute of Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran.*

سیدرضا حسینی - *Assistant Professor, Department of Political Science, Institute of Humanities and Cultural Studies, Tehran, Iran.*

محمدسالار کسرای - *Associate Professor, Department of Political Sociology, Institute of Human Sciences and Cultural Studies, Tehran, Iran.*

خلاصه مقاله:

نفوذ اندیشه های مدرن در ایران عصر قاجار رفته رفته گروه های مختلف اجتماعی را به واکنش در برابر این موج فرهنگی نوظهور واداشت. انباشت تجربی در ایران معاصر همراه با تحولی که در جریان انقلاب مشروطه در مفاهیم سیاسی رخ داد، به تولید دو نظریه کلی در مواجهه با غرب و عقب ماندگی انجامید. در واقع این دو نظریه در پاسخ به سه مسئله مهم عقب ماندگی، استعمار، و استبداد روی داد. در این پژوهش با روش تحقیق، تحلیلی و اسنادی و استنتاجی سعی در پاسخ به این سوال داریم که اندیشه «تعالی» چیست و به عنوان نظریه رقیب نظریه ترقی خواهی غرب گرا در اندیشه سیاسی اجتماعی ایران معاصر، از چه مبانی هستی شناسی و معرفت شناسی در مواجهه با استبداد و استعمار برخوردار بوده است؟ پاسخ به این سوال با شناسایی زاویه دید، تفکیک عوامل شناخت و رجوع به جزئیات نظریه تعالی میسر خواهد شد؛ بنابراین شناخت مفاهیم و تحلیل خط سیر نظریه تعالی در اندیشه سیاسی ایران معاصر و تبیین بنیادها و نیروهای موثر بر شکل گیری نظریه تعالی در دو بعد هستی شناسی و معرفت شناسی از جمله اهداف این تحقیق به شمار می رود. برای طرح مباحث هستی شناسی در اندیشه تعالی ضرورت دارد به دیدگاه این اندیشه درباره هویت، اسلام، غرب، تاریخ و تمدن توجه کرد. سیاست متعالی با تعریف و انتظاری که از این مفاهیم دارد، بنیان معرفت شناسی خود را برمی سازد و با نقد نظریه های غرب گرا سعی دارد به عنوان یک کلان روایت از هستی مستقل اسلامی ایرانی در برابر انواع نظام های فکری رقیب محافظت نماید. مفاهیم هستی شناسی اندیشه تعالی الگوی آرمانی خود را بر پایه نقد سه قرائت از دین و مدرنیته و تاریخ برمی سازد.

کلمات کلیدی:

Excellence, progress, ontology, epistemology, modernity, Islam, تعالی، ترقی، هستی شناسی، معرفت شناسی، تجدد، اسلام.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1666862>

